

Večernik

»JUTRA«

Leto V. (XII.), šte. 197

Maribor, torek 1. septembra 1931

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefoni

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasni po tarifni

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Umik nove bolgarske vlade

Zmaga opozicije v Bolgariji je silovito presenetila vso Evropo, in po njenih geslih za časa volilne borbe je vse za trdno pričakovalo, da bo pomenila temeljit prelom med preteklostjo in bodočnostjo. Ta prelom naj bi se pokazal pred vsem v gospodarski politiki, razmerju vlade do makedonstvujočih in v zunanji politiki ter diplomaciji. In priznati moramo, da je opozicija pred svojo volilno zmago tudi zares imela namen dati politični Bolgariji novo lice; posebno zemljoradniki so osnovali dalekosežne načrte. Med ostalimi naj omenimo popolno amnestijo za politične emigrante, zadržanje makedonstvujočih, radikalne gospodarske reforme in oddaljevanje od fašistične Italije in njenega jerobstva. Prav zaradi tega se je krona dolgo branila pristati na sprejetje zemljoradnikov v vlado in morali so dati poprej posebne garancije.

To je bila prva ovira na poti do izvedbe predvolilnih načrtov; prav kmalu so pa sledile še druge. Makedonstvujoči so, kakor hitro so zasluhteli nevarnost, napeli vse sile, da si zagotovijo nadaljnjo nemoteno existenco. V ta namen so se poslužili groženj s prevratom, svojih uplivilnih zaupnikov v vojski, politični upravi in diplomaciji ter svoje glavne in najmočnejše zaščitnice — fašistične Italije. Pri tem svojem prizadevanju so našli zelo močno oporo tudi v kapitalu, posebno v tujem, ki mu nikakor niso bili po godu razni gospodarski reformni načrti, ki bi, če bi se izvedli, otežili ali pa popolnoma preprečili nadaljnjo eksploatacijo Bolgarije in bolgarskega naroda v sebične spekulativne namene.

Najhujši pritisk je pa končno prišel iz Rima direktno. Ko je fašizem zasluhtel možnost, da bi mogla vlada gospoda Malinova zares ubrati nova pota v zunanji politiki, zapustili Rim in se nasloniti na Pariz in njegove zaveznike, je najprej konsterniran obmolčal, nato je sledila na povelje ostra časopisna kampanja, slednjič pa tiha presija. Kako je bila ta presija izvršena, je tajna italijanske in bolgarske diplomacije ter gospoda Mussolinija in gospoda Malinova, vendar je tudi javnost le prekmalu opazila njen učinek. V tej bolgarski javnosti se govori le toliko, da je rimski poslanik general Vilkov, neomajni prijatelj fašizma in eksponent makedonstvujočih, sporočil v Sofijo, da bo Italija, če bi gospod Malinov izvedel svoje zunanje politične načrte, takoj zahtevala povračilo vseh posojil za investicije in za bolgarsko vojsko in bo mimo tega potegnila iz bolgarskih bank tudi ves svoj kapital.

Da je ta verzija resnična ali vsaj zelo verjetna, v to niti ni mogoče dvomiti. Najbrže pa se je v ozadiju kuhalo še kaj drugega: tajno oboroževanje za časa prejšnjih vlad itd. Zato ni čuda, če se je gospod Malinov s svojo vlado moral umakniti in je opustil vse reforme in radikalne spremembe nameravanega kurza. Razvoj dogodkov kaže namreč, da med vlado Malinova, ki je izšla preko volitev

Sklepi manjšinskega kongresa

DRUŠTVO NARODOV NE SME BITI VEČ DESINTERESIRANO NA VPRAŠANJU NARODNIH MANJŠIN. — NI MATERIJALNE RAZOROŽITVE BREZ REŠITVE MANJŠINSKEGA VPRAŠANJA.

ŽENEVA, 1. septembra. Kongres evropskih narodnih manjšin je svoja posvetovanja pod predsedstvom dr. Jos. Wilfana sinoči uspešno zaključil. Na kongresu so bili zastopniki 40 milijonov članov narodnih manjšin, ki so se zavzemali za upravičene zahteve manjšin in so zopet opozarjali vso Evropo na nevarnost, ki grozi, ako se ne uveljavita pravičnost in toleranca proti asimilacijskim stremljenjem.

Kongres je sklenil dve resoluciji. Prva ugotavlja na podlagi poročil, katera so podali zastopniki narodnih manjšin na kongresu, da se i v državah, ki so vezane na določbe pogodb o varstvu manjšin, i v onih, ki takih obveznosti nimajo,

le z malimi izjemami vrši več ali manj brutalna asimilacija, to je raznarodovanje.

Predsedstvo kongresa v katerem sta poleg dr. Wilfana tudi odlična manjšinska politika dr. Pavel Schiemann in dr. Ewald Ammende, je pooblaščen, da sporoči Društvu narodov resnost položaja in ga opozori na nujno potrebo ureditve in uvedbe peticijskega postopka.

Druge resolucija ugotavlja, da materialna razorožitev narodov ni mogoča brez poprejšnje moralne razorožitve. Moralna razorožitev nasprotno pa je mogoča samo z ureditvijo manjšinskega vprašanja v duhu tolerance in pravičnosti.

Okrog svetovnega miru

RAZPRAVE V EVROPSKEM ODBORU V ŽENEVI. — KAJ PREDLAGA FRANCOSKI DRŽAVNIK BONCOUR?

ŽENEVA, 1. septembra. Včeraj popoldne se je vršila seja koordinacijskega komiteta evropskega odbora, ki se je bavila z vprašanjem takozvanih paktov o nenapadanju. L i t v i n o v je opozoril na svoja tozadevna načelna izvajanja v plenumu, nemški zunanji minister dr. Curtius se je izjavil z njim solidarnim, ravnotako zastopnik Francije.

V razgovorih, ki se bodo med nemškimi državniki in Briandom tu v Ženevi nadaljevali po 6. sept., se bo obravnavalo

tudi vprašanje upostavitve skupnega nemško-francoskega komiteta, ki bi naj proučil ves politični, gospodarski in vojaški kompleks vprašanj, tičečih se nemško-francoskega zblizanja.

Razgovori se bodo kasneje nadaljevali v Berlinu povodom poseta Lavala in Brianda.

NEWYORK, 1. sept. Načelnik zunanjega odseka francoske zbornice, Paul Boncour, je dal zastopniku »Associated Press« interview, v katerem med drugim izjavlja,

da bo predlagal, naj se vlade zedinijo v tem, da bodo načelno dale svoje armade na razpolago Društvu narodov, da se tako dokazanega rušilca miru zavrne v njegove meje, ki jih je začrtala nova politična moralna.

Francija je drage volje pripravljena,

iz opozicije, in med prejšnjimi režimi ni prav za prav v ničemer bistvene razlike. Gospodarsko stanje je prej ko slej nesaničirano, makedonstvujoči eksistirajo dalje, izvršujejo atentate in znova skušajo vpadati v našo državo, pa tudi Italija se di nezmanjšano trdno v Sofiji in provinci. Izvenparlamentarni upliv je pač močnejši kakor parlamentarni in bolgarski narod se je zamen oklenil opozicije in vrge prejšnji režim.

Edina vladna skupina, ki z nezadovoljstvom gleda, kako ji vežejo roke, so zemljoradniki. Iz vlade pa ne izstopijo, ker se predobro zavedajo, da bi bili potem

se pridružiti pogodbi, ki bi vprašanje paritete približala rešenju.

V svojih nadaljnjih izvajanjih je izjavil Boncour,

da bi neuspeh velike, za februar 1932 napovedane razorožitvene konference bil znak za ponovno oboroževanje onih držav, ki so jim mirovne pogodbe naložile posebne omejitve v oboroževanju.

Končno je izjavil Boncour z ozirom na zahtevo Nemčije po matematični pariteti, da te zahteve ni mogoče spraviti v sklad z načeli Društva narodov.

JUGOSLAVIJA NA KONGRESU FIDACA.

BEOGRAD, 1. sept. Na kongresu Fidaca v Pragi zastopa Jugoslavijo podpolkovnik Milan Radosavljević, predsednik Udruženja rezervnih oficirjev in bojelnikov.

MEDNARODNI PAROBRODARSKI KONGRES.

RIM, 1. septembra. Mednarodna zveza za kongres parobrodarstva, ki ima sedež v Bruxellesu, je sprejela predlog Mussolinija in izbral Italijo za sedež 15. mednarodnega parobrodarskega kongresa. — Kongres se bo vršil od 20. do 23. sept. pod predsedstvom tajnika fašistične stranke Giuratija v zgodovinskih dvorinah dožve palače v Benetkah.

zopet na milost in nemilost prepuščeni svojim najhujšim sovražnikom. Vklanja se in čakajo boljših časov, ki jim dozorevajo v vedno večjem nezadovoljstvu širokih ljudskih množic, ki se danes že prav dobro zavedajo, da so bile zadnje velitve le prva priprava za tisti čas, ko bodo zemljoradniki sami in kot taki zopet izvajali absolutno zmago. In to se bo skoraj gotovo zgodilo pri prvih prihodnjih volitvah, ako se seveda ne pripeti kaj izrednega, kar na Bolgarskem ni tako zelo nemogoče. Saj so Sofiji vedno diktirali svojo voljo drugi: najprej Rusi, potem Nemci in danes Italijani.

Metliški in črnomeljski srez priključena Dravski banovini

Nj. Vel. kralj Aleksander je dne 28. avgusta podpisal na Bledu zakon, s katerim so popravljene dosedanje meje nekaterih banovin po izraženih in upravičenih željah posameznih krajev, ki so v skladu z gospodarskimi interesi in potrebami čim lažjeja prometa med kraji dotičnih banovin.

Sreza Črnomelj in Metlika pripadeta po novem zakonu k Dravski banovini, srez Čabac pa je združen s Savsko banovino.

Dravska banovina je zgubila s tem 10.222, pridobila pa 25.265 prebivalcev in šteje torej sedaj 1.135.592 prebivalcev.

Mednarodni šahovski turnir na Bledu

Dr. Aljehin je v veliki formi. Dosedaj je gladko porazil še vse nasprotnike, le našemu mojstru dr. Astalošu se je posrečilo, da je po težkem boju izsilil remis, dočim bo dr. Vidmar svojo prekinjeno partijo z Aljehinom gotovo zgubil.

Včeraj, v VII. kolu, je imel svetovni prvak za svojega nasprotnika našega mladega mojstra Pirca, ki je zašel kmalu v težkoče in kapituliral že po 24. potezah.

Dr. Astaloš je podlegel Spielmannu, Flohr je s porazom madžarskega prvaka Maroczyja izvojeval svojo prvo zmago, Niemcovič je dosegel v boju z našim mojstrom Kostičem le remis. Neodločeno je kočala tudi partija dr. Vidmar - Tartakower, Colle je porazil švedskega prvaka Stoltza, partija Bogoljubov - Kashdan pa je bila prekinjena.

Stanje po VII. kolu: Aljehin 5 in pol (1), Spielmann 4 in pol (1), Kashdan 3 in pol (2), Bogoljubov 3 in pol (1), dr. Vidmar in Kostić 3 (2), dr. Astaloš in Niemcovič 3, Flohr 2 in pol (1), Pirc, Maroczy in Stoltz 2 in pol, Colle in Tartakower 2 (1).

Danes je v turnirju prost dan in bodo odigrane le sledeče nedovršene partije: Aljehin - Vidmar, Vidmar - Kostić, Tartakower - Spielmann, Kashdan - Flohr, Kostić - Colle ter Bogoljubov - Kashdan.

BLED, 1. septembra. Danes so bile odigrane partije, ki včeraj niso bile dokončane. Turnir je pričel ob 10. Prva je bila partija Aljehin - Vidmar. Aljehin je igro dobil, ker je že včeraj imel boljšo pozicijo in je bil samo še izveden mehanični zaključek partije.

Partija Tartakover - Spielmann bo najbrže končala remis.

Kashdan igra s Flohrom zelo težko partijo, ki bo predvidoma končala z zmago Flohra.

Colle je z lahkoto premagali Kostića.

Popoldne bosta odigrani partiji Vidmar - Kostić in Bogoljubov - Kashdan.

!! Svengali !!

Pri boleznih ledvic, seči, mehurja in danke omili naravna »Franz Josefova« grenčica tudi silne težkoče pri potrebi v zelo kratkem času. Spričevala iz bolnišnic potrjujejo, da je »Franz Josefova« voda, ker olajša potrebo brez bolečin, zelo priporočljiva za redno uporabo za staro in mlado. »Franz Josefova« grenčica se dobi vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ivan Miler:

Iz mojih spominov

PO USODNEM STRELU V SARAJEVU.

Ko se je na Vidov dan 1914 razvil v Rušah sokolski prapor, sem zabil tudi jaz za Zvezo zlat žrebelj kot znak narodnega navdušenja slovenskih železničarjev za sokolsko idejo.

Dosegli smo že tretjo stotino članov, ko je na dan, ko smo proslavljali razviti prapora v Rušah, počil osvobodilni strel v Sarajevu, ki je meni, Lukačiču in tolikim drugim narodnim železničarjem prinesel toliko gorja. Mene so vtaknili v zapor, vse skupaj pa so nas kakor divje zajce gonili in preganjali. Razpršili so nas na vse strani in severno od Gradca je bil skoro na vsaki postaji eden. Ko so me izpustili 4. 10. 1914 in ko je bila koncem marca 1915 preiskava proti meni zaradi »pomanjkanja dokazov«, ki jih je prosluli major Seliger z avtomobilom zastoj iskal po Mariboru in okolici, ustavljena, sem bil koncem aprila 1915 prestavljen v Leoben. Vsi moji protesti so bili zaman. Udal sem se v usodo in nastopil po 7 mesecih 27. 4. 1915 službo v Leobnu, rodbino pa sem moral pustiti v Mariboru, ker ni bilo dobiti stanovanja. Kmalu sem pa opazil, da sem tudi v Leobnu pod nadzorstvom. Moja pisma so redno romala na glavarstvo, kjer so dobila svoj žig in šele na to sem jih jaz prejel in le neki opazki mojega prijatelja Blažona, ki je bil takrat tudi tam, napram tajniku glavarstva, se imam zahvaliti, da je ta šikana prenehala.

Ker smo bili stalno vsi pod policijskim nadzorstvom, se spočetka nismo mogli kaj posebno gibati. Počasi je tudi to prenehalo, zlasti, ker nas tamošnji Nemci niso tako sovražili kot domači nemškutarji. Ker nas je bilo kakih 12 blizu skupaj, smo se še razmeroma dobro imeli. Drug drugemu smo dajali pogum, ki nam ga je vsem skupaj manjkalo, vendar pa nismo obupavali. Ako so bili tepeni Nemci, smo se veselili, ako je bila tepena antanta, pa tolažili, da najbrže ne bo ta-

ko hudo, kakor se čita. Naša glavna skrb je bila, kako se preživeti, ker pomanjkanje vsega je bilo v teh krajih neznosno. Pri tem smo na tihem kovali načrte za bodočnost. Sredi leta 1917 smo bili že toliko ojunateni, da smo začeli zopet misliti na organizacijo. Ker mariborska podružnica Zveze ni bila razpuščena, smo sklenili, da v Mariboru oživimo Zvezo jugosl. železničarjev, ter smo sklicali 9. 12. 1917 občni zbor, h kateremu so prišli tovariši iz vseh krajev. Jaz sem zopet prevzel predsedstvo in začelo se je novo delo. Ker je bil Gradec bolj v središču, smo se shajali redno vsak mesec, dasiravno smo bili prepričani, da nas zasledujejo, zakaj opazili smo marsikak znak, ki nas je v tem potrdil.

Ker je moja žena v Leobnu stalno bolehal (dvakrat sem jo moral poslati na kliniko v Gradec!) in ker vse moje prošnje niso nič pomagale, sem se koncem leta 1917, ko se mi je ponujala služba pri Balkanu v Ljubljani, odločil, da sprejemem službo in da grem v pokoj. Začetkom 1. 1918 sem se javi bolnega ter se brez vsega preselil začetkom aprila v Ljubljano. Čas pa, ki je bil vmes, sem porabil za agitiranje za Zvezo. Prepotoval sem Sp. Štajersko, Kranjsko in Primorsko ter zbiral ljudi. Vlagal sem pravila za podružnice, toda glej ga spaka, ko se je izvršil občni zbor kake podružnice, pa je čez teden dni prišel odlok, da je ustanovitev prepovedana. To pa me ni prav nič motilo, kajti odbor je bil že tu inčlani tudi in ti so delali naprej kljub prepovedi.

Eno sem pa dosegel: naši ljudje so bili pripravljeni na vse, kar je za tem prišlo. Neposredno pred preobratom smo se sešli v osebni blagajni Pregeli, Gregorka, Šega, Manfreda in jaz ter se dogovorili o vseh podrobnostih, kar je blagodejno vplivalo na poznejši potek dogodkov. (Konec sledi).

Odkritje spomenika kralju Petru v Ljubljani

Četrtnska vožnja. Z odlokom ministra saobračaja M. S. br. 22219 je veljavnost vozne olajšave podaljšana na dneve od 1. septembra 4. do 10. septembra in razširjena na celo državo. Način izdaje teh legitimacij po odboru za postavitev spomenika v Ljubljani ostane isti kakor doslej za vse kraje dravske banovine in sosednih srezov do Zagreba in Karlovca. Udeleženci iz krajev izven dravske banovine pa si morejo preskrbeti legitimacije ali potom občin, kjer prebivajo, ali pri zastopstvih Putnika v Zagrebu, Splitu, Šibeniku, Sarajevu, Dubrovniku, Novem Sadu, Subotici, Velikem Bečkerek, Beogradu, Osijeku, Vrnjački Banji in na Sušaku ali pa neposredno pri Odboru v Ljubljani — Kongresni trg 1 II., če vpošljejo istočasno z naročilom po 2 Din za vsako naročeno legitimacijo, bodisi v gotovini, bodisi v znamkah in priložijo tudi potrebne znamke za pošiljatev legitimacij. Lahko pa tudi naročnik zahteva na pošti blanco-položnico poštne hranilnice, katero izpolni z naslovom »Odbor za postavitev spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v Ljubljani, Kongresni trg 1 II.« in s številko ček, računa tega odbora 14.673; od pošte potrjeno položnico pa priloži svojemu naročilu, nakar mu bodo legitimacije takoj odpisane.

Kresovi. Na predvečer slovesnega odkritja spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v Ljubljani dne 6. septembra se bo v Ljubljani otvorila vrsta svečanosti s slavnostno bakljado po mestu in z razsvetljavo celega mesta.

Dne 5. septembra ob 20. uri (8. zvečer), ko bo zažarel v svitu nebroj luči starodavni ljubljanski grad, se bo raznjega razlegala daleč v okolico Ljubljane slavnostna fanfara v znamenje pričetka slavnosti. Fanfara bo prenašal radio po celi državi.

Tedaj naj bo po vseh krajih po starem slovenskem običaju ta znak prevzet od vrha do vrha, kjer naj zažare daleč vidni kresovi, znamenje veselja in radosti.

Torej 5. septembra ob 20. uri na vse vrhove in daleč vidna mesta kresove!

Vožnja v Ljubljano in povratek. Dosedaj je že prispelo nad 20.000 prijav za železniško vožnjo v Ljubljano k odkritju spomenika dne 6. septembra. Ogromno število jasno priča, kako je prebivalstvo pravilno razumelo veliki pomen tega dogodka. Prijave pa še vedno prihajajo.

Jasno je, da bo pri takem številu udeležencev naval na železnice izredno velik in bodo mogle slednje zmagovati ves promet le tedaj, če se bodo vsi udeleženci točno ravnali po navodilih, ki bodo prihodnje dni objavljena v časopisih.

Za sedaj moramo še objaviti, da bosta vozila iz Maribora dva posebna vlaka, na katera bodo najbrže imele priključek tudi stranske proge. Poseben vlak bo vozil tudi iz Trbovelj, od koder se je prijavilo 1600 udeležencev.

Za povratek bo tudi poskrbljeno in bodo vozili dne 6. septembra med 10. in 11. uro zvečer iz Ljubljane posebni vlaki v vse smeri, tako da bo vsakomur omogočena udeležba pri odkritju, ne da bi imel prekomernih stroškov s prenočevanjem.

Železniška uprava je tudi odredila, da se morejo kupiti polovične karte na podlagi legitimacij za vožnjo v Ljubljano k odkritju tudi že v predprodaji, tako da ne bo posebnega navala tik pred odhodom vlakov in da ne bi vsled tega nastale zamude. Poslužujte se zato v čim večji meri te predprodaje, ker si s tem tako sebi kakor tudi železniški upravi pomagata.

Mednarodna organizacija bojnikov zavezniških čet.

Pred kratkim je naš list poročal o mednarodni organizaciji bojnikov zavezniških čet, ki so se skupno borile proti osrednjim državam. K poročilu še dostavljamo, da je med drugimi član uprave te organizacije, ki se imenuje »Fidac«, tudi mariborski trgovec g. Jakob Perhavec, ki je pretekli petek odpotoval na kongres Fidaca v Prago, kjer bo zastopal tudi »Udruženje rezervnih oficir in ratnika« in »Savez dobrovoljcev«. —

Mariborski in dnevni drobiž

Iz železniške službe.

Premeščen je oficijal Franjo Kajzer s postaje Maribor gl. kol. k oddelku za kontrolo dohodkov generalne direkcije drž. žel., pripravnik Marcel Jančič s postaje Tezno v Zalog, Adam Ciril s postaje Št. Ilj na Tezno.

Petje Glasbene Matice v letošnji sezoni.

Meščani, uradništvo, pedagogi in šolska mladež se vračajo iz letovišč in počitnic; napočil je namreč zopet čas rednega dela, na katero se pripravljajo tudi razna kulturna društva, ki že z največjo vneto sestavljajo ali celo obdelujejo svoje toletne sporede. Tudi pevski zbor Glasbene Matice je že določil svoj program za 14. društveno leto in prične dne 4. septembra z običajnimi pevkami vajami. Letos, ob 50letnici smrti enega največjih ruskih skladateljev, Musorgskega bo proizvajal zbor pred mariborsko publiko svetovno znano delo tega mojstra »Boris Gadunova«, ki se po krasoti in veličini vredno niza na številna in velika muzikalna dela, ki jih je svojih 13 let že proizvajala Glasbena Matica. To bi bil prvi koncert v tem društvenem letu, njemu pa sledi še program, ki je namenjen za dom in drugod. K sodelovanju se vabijo vsi »stari« člani in kolikortoliko v petju izvežbani novi pevci in pevke. Kdor ima veselje do tega, gotovo najlepšega kulturnega dela, naj pride sam ali pa se da vpeljati po kakem članu. Moški zbor poje v torkih, ženski v sredah, skupaj pa v petkih, vsakokrat od 20.—22. ure v 3. nadstropju dvorane v Unionu. —

!! Svengali !!

Akademski letalski skupina Aerokluba v Mariboru

se najvljudnejše zahvaljuje sledečim cenjenim mariborskim tvrdkam, ki so pripomogle k dograditvi brezmotorne letala: g. Perglerja za izborni brezhibno lakiranje ter režijski transport, tvrdki Doctor in drug za platno, tvrdki Pinter & Lenard za jeklene sestavne dele ter tvrdki Eylert v Melju za obdelavo jeklenih delov, za obdelavo lesa Drogeniku in Domicelju, za železne dele Kiharju. Za razstavo brezmotorne letala je fototvrdka Pečar v Gosposki ulici brezplačno izdelala povečave, ter s tem omogočila fotorazstavo. Tvrdki Wiplinger in Meinl & Herold hvala za posojeni ojačevalec in plošče. Mestno električno podjetje je dalo na razpolago reflektorje in žarnice. Vsem prisrčna hvala! —

Opozorilo trgovcem radi noveletnih koledarjev.

Na mnoga vprašanja zaradi razdeljevanja noveletnih koledarjev opozarja Trgovski gremij vse trgovce v Mariboru na sklep letošnjega občnega zbora, da se mora ukiniti razdeljevanje koledarjev šele za leto 1933 in se toraj sklep ne nanaša na koledarje za leto 1932. —

Živinski sejem v Mariboru.

Na zadnji živinski sejem je bilo prignanih 14 konj, 11 bikov, 279 volov, 354 kr v in 8 telet, skupno 666 komadov, prodanih pa je bilo 390 komadov, od teh v Italijo 59. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli, 1 kg žive teže, 4.25—6.50 Din, poldebili 3.75—4, plemenski 3—3.50, biki za klanje 4.25—4.50, debele klavne krave 4—4.75, plemenske 3—3.50, za klobase 1.50—2.50, mlada živina 4.50—5, teleta 6—7 Din. —

Brivski in lasničarski pomočniki v Mariboru

so imeli v nedeljo v navzočnosti predsednika Saveza brivskih radnika v Jugoslaviji, g. Čuriča, svojo glavno skupščino. Po pozdravnem govoru predsednika društva g. Pulka je g. Franjo Knez v daljšem govoru opisal težkoče, s katerimi se morajo boriti brivski pomočniki in brivski naraščaj. Opozarjal je tudi na važnost organizacije. Konečno je še predsednik Saveza g. Čurič poročal o splošnem položaju brivskih pomočnikov, o zdravstvenih razmerah ter o potrebi strokovnih šol v večjih mestih, da se tako prepreči nameršanje tujih delovnih sil v naši državi.

Poceni meso.

V četrtek, dne 3. sept. se bo od 7. naprej prodajalo na stojnici za oporočeno meso pri mestni klavnici 250 kg goveje-ga mesa po Din 5.— in sicer na osebo največ 2 kg. —

Težka nezgoda pri delu.

V pivovarni Union nameščen Ivan Moge je dobil pri prestavljanju težkega ledenjaka na levi nogi tako težke poškodbe, da so ga morali na odredbo zdravnika prepeljati v splošno bolnico.

Ulice Maribora so zopet oživele...

Konec počitnic je. Živahno čebljanje malih fantov in deklic daje mestnim ulicam nov kolorit. Vidno osvežena od zdravega zraka na deželi se vrača mladina v šolske sobane, srkat znanje in modrosti za življenje. Spremljajo jih dobri očetje in mamice, iskajoč primernih zavetišč za svoje najdražje. Kmalu bo zapel šolski zvonec in konec bo brezskrbnih dni. —

Obup radi nesrečne ljubezni.

Včeraj popoldne je 21-letna M. Ž. s Pobrežja izpila v samomorilnem namenu večjo količino octove kisline. Kot močv obupnega dejanja se navaja razočaranje v ljubezni. Ponesrečenko so odpremili v reševalnim avtom v splošno bolnico. —

Izsleden vlomilec.

V noči od 27. na 28. avg. je bilo vlomljeno v garderobo LSK Maribora in Sokola-matice. Zlikovec si je prilastil različnejše obleke, aktovke itd. za vred 1800 Din. Včeraj so policijski organi na ulici izsledili 20letnega brezposelnega kleparja Mirka S., doma iz Prekmurja, ki je imel na sebi dele ukradenega blaga. Aretirali so ga in našli so pri njem še skro vse blago. Tatvino je priznal in je bil oddan v sodnijske zapore. —

Božjastni napad

je dobil včeraj na Jugoslov. trgu 28-letni Branko P. Z rešilnim avtom so ga odpremili v domačo oskrbo. —

Tovarišico okradla

je v neki gostilni brezposelna služkinja Jožefa D. Izmaknila ji je 300 Din. Ko so jo aretirali je sprva tajila, vendar so pri telesni preiskavi našli denar prav rafinirano skrit, nakar je priznala. Oddali so jo sodišču. —

Dr. Slavko Fornazarič

je otvoril svojo odvetniško pisarno v Sodni ulici 14, pritličje v prostorih bivše pisarne dr. I. Kimovca.

Skrivnostno zdravilo.

Kmetica — Nacetova Mica, je imela isto navado kakor večina vseh zakonitih žensk. Vselej je prav kreklo zmerjala svojega moža, kadar se je pozno vrnil iz gostilne domov. Najprej je nastal prepri, zatem vpitje, sledile so še bunke. Naslednji dan je Mica hodila okrog vsa potrta in obvezana. Vaščani so seveda takoj vedeli, da je bila poprejšni večer »domača vojska« v hiši.

Pa se je enkrat domislila Mica in šla k župniku, prosit za pomoč. Stari, izkušeni dušni pastir je dal Mici malo stekleničico in je smeje rekel: »Tu notri je čudodelna voda! Kadar bo tvoj mož prišel pozno domov iz gostilne, vzemi v usta to vodo in jo imej toliko časa v ustih, da se mož odpravi k počitku!«

Mica je to storila enkrat, dvakrat in še večkrat, toliko časa, da ji je zmanjkalo »čudodelne vode«. Pa glej čudo! Mica ni bila več tepena, mož ni nič več rogovil in se je lepo podal h počitku!

Pa je šla Mica znova k župniku po »čudodelno vodo«.

Župnik pa se je prav od srca nasmejal in ji rekel: »Vidiš Mica, da so bila ta zdravila dobra! Pa vedi tudi, da je bila to čisto navadna voda, ki si jo imela v ustih. Veš, ko si imela vodo v ustih, nisi mogla govoriti in s tem razburjati svojega moža. Sedaj to lahko brez vode opraviš! Zapomni si, da vse žene tepe le njih jezik! Če pride mož pijan domov, ne zmerjaj ga takrat, ampak mu vse to povej, ko bo trezen!«

Tako je delala potem Mica, pa je bilo vse prav — delala tako tudi druge žene — na bo vse prav!

Ipavčeva pevska župa ustanovljena

DOSEDAJ VČLANJENIH 8 PEVSKIH ZBOROV. — GLASBENIK PROF. VASILIJ MIRK PREDSEDNIK ŽUPNE UPRAVE.

Po dolgih neplodnih letih pripravljanja je končno vendarle tudi štajerski del Slovenije prišel do svoje pevske organizacije v okviru Jugoslovenskega pevskega saveza. Do leta 1925. so bila pevska društva Slovenije združena v Zvez' slovenskih pevskih društev in v Pevski zvezi. Tedaj pa je prva pristopila k JPS, ki ima svojo centralo v Beogradu in se je dogovorno z isto delila v dva dela; v kranjski in v štajerski del, oziroma v dve župi, eno s sedežem v Ljubljani, drugo s sedežem v Mariboru. Ljubljanska župa, ki nosi ime po mojstru Mateju Hubadu, se je ustanovila takoj in trajno posluje in vzgledno, naša pa se je zvijala v težkočah različne narave, katerih nočemo na tem mestu razmotrivati. Toliko naj bo pa omenjeno, da je obstojal že leta 1925. pripravljalni odbor, ki pa ni prišel čez formalnosti in tak odbor se je na novo sestavil tudi leta 1928 z dr. Bezjakom na čelu, a bolezen poslednjega je zopet ustavila vse delo. Šele v zadnjem letu so se odločilni krogi lotili perečega vprašanja z vso resnostjo in novi pripravljali odbor, kakršen se je konstituiral na sestanku dne 30. julija, je sklenil, da se ustanovitev pevske župe izvede brez ozira na število prijavljenih članov — društev.

Tako je prišel tudi dan ustanovitve naše pevske župe in v soboto dne 29. avg. se je vršil v prostorih Glasbene Matice se je vršil v prostorih Glasbene Matice v Mariboru njen ustanovni občni zbor, ki so se ga udeležili zastopniki glavnih mariborskih (tudi iz okolice), celjskih in ptujskih društev. Na ustanovni občni zbor je prišel tudi pevovodja Hubadove pevske župe, Zorko Prelovec, znani glasbenik in urednik pevske revije »Zbori«, mojster Matej Hubad je pozdravil ustanovitev pevske župe s posebnim pismom, predsednik Hubadove pevske župe dr. Svigelj pa je poslal brzojavni pozdrav. Ob takem splošnem ugodnem razpoloženju je predsednik pripravljalega odbora, prof. Mirk, otvoril občni zbor, pozdravil udeležence in izrazil svoje veselje nad dejstvom, da je tudi pri nas prodrlo razumevanje potrebe po skupni pevski organizaciji in podelil besedo zborovalcem V o k a č u in F a g a m e l u, ki sta podala kratek historični o predpripravih za ustanovitev, nakar je naš Prelovec v zanimivem in izčrpnem govoru pojasnil mnoge točke pravilnika in nas seznanil z resnimi stremiljenji celokupnega JPS, zlasti kar se tiče upoštevanja visoke kulturne vrednote zborovskega petja s strani kompetentnih faktorjev. Pravilnik sam se ni prečital, ker je njegova vsebina itak vsem znana.

Nato se je prešlo k izvolitvi župne uprave v smislu čl. 7. in 10. Pravilnika. Izvoljeni so bili: prof. Vasilij Mirk za predsednika; Rudolf Bradáč (»Olika« - Celje) za podpredsednika, Franjo Mordej (»Drava« - Maribor) za tajnika, Albin Živko (isto) za njegovega namestnika, Joško Lukša (»Jadrana« - Maribor) za blagajnika, Joško Rojc (isto) za njegovega namestnika, Janko Gašparič (»Maribor« - Maribor) in Albin Horvat (»Drava« - Maribor) za župni zborovodji, Anton Jagodič (Gl. Matiča Maribor) za arhivarja in Marija Rozman (isto) za njegovega namestnika, prof. Konrad Fink (»Celjsko pevsko društvo« - Celje), Joško Hrastelj (»Maribor« - Maribor) in Mirko Logar (»Glasbena Matiča« - Ptuj) za člane uprave, v nadzorni odbor pa so bili izvoljeni Janko Arnuš (Gl. Matiča, Maribor), Jakob Ropret (»Lira« - Radvanje) in Joško Vokač (»Drava« - Maribor).

Sprejeti so bili nadalje naslednji predlogi: Naša pevska župa se v počastitev spomina prvih slovenskih glasbenikov iz zelene Štajerske, bratov dr. Benjamina in dr. Gustava Ipavca, čijih delovanje je z našim življenjem bilo najožje spojeno, imenuje **Ipavčeva župa v Mariboru**; določiti se prva nedelja v maju kot skupen župni pevski praznik, ob kateri priliki se bodo vršili tudi redni letni občni zbori in pevski koncerti včlanjenih pevskih društev, oziroma eventuelne tekme med njimi. Določiti se sodelovanje župnih članov pri proslavah na državni praznik 1. de-

cembra vsakega leta. Župa si, analogno kakor Hubadova pevska župa, prisvaja kot svoje oficijelno glasilo pevske revije »Zbori«, ki jo izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani, pri čemer ostane razumljivo samo po sebi, da je glasilo celokupnega JPS, »Muzički glasnik«, ki izhaja v Beogradu, tudi glasilo naše župe.

Ko si je upravna eksekutiva, po pravilniku obstoječa iz predsednika, tajnika in pevovodje, zabeležila nasvete nekaterih udeležencev v tehničnem in organizatoričnem pogledu, je predsednik prof. Mirk v daljšem govoru polagal važnost na čim resnejše in smotreno delovanje ter izrazil nado, da bo tako možno dati župi pravilen in izdaten razvoj v korist našega zborovskega petja, ki mora doseči čim večjo umetniško stopnjo. Zahvalil se je vsem udeležencem za številni obisk in zaključil to izredno lepo in prijateljsko zborovanje.

Pripominjamo še sledeče: Občnega zbora se je udeležilo osem pevskih zborov, ki so se obenem včlanili v pevsko župo. Hubadova pevska župa šteje nad 30 članov. Tako število lahko doseže tudi naša. Treba je le dobre volje, iskrenega razpoloženja in primerne misli. Jugoslovenski pevački savez in s tem nje govni pododdelki, pevske župe, imajo namen, zbirati pevska društva in jih povzdigniti na čim večjo umetniško stopnjo, podpirajoč jih pri tem z vsemi sredstvi, s katerimi razpolaga (prirejanje pevskih tečajev, zborovodskih tečajev, zalaganje potrebnih muzikalij, oziroma drugih pripomočkov, itd.); nadalje ima namen posvetiti posebno pažnjo umetniškemu razvoju naše pa tudi ostale slovenske pevske literature in najvažnejšim polpomom zborovskih umotvorov vseh narodov, da je da sodeluje v Vseslovenski pevski zvezi, da goji družabnost med pevske zbori, da izvojuje primerno uvaževanje prekristnega delovanja pevskega zborov. ki so za narodno kulturo najmanj tako važna kakor sportna društva; končno se bodo v pevske organizaciji ublažila marsikatera osebna in druga nasprotstva, ki so škodljiva prirodnemu razvoju duševne kulture. Vabljeni so torej vsa pevska društva, da se včlanijo v na novo ustanovljeno pevsko župo, vabljeni so vsa brez razlike naziranja, vsa, ki jim je podvig našega petja sveta stvar. Prijavijo naj se pismeno na naslov: Odbor Ipavčeve pevske župe v Mariboru, ki jim pojde tudi z vsemi potrebnimi nasveti in pojasnili na roko.

Ravnatelj drž. konservatorija v Ljubljani, Matej Hubad, je naslovil na ustanovni občni zbor Ipavčeve župe pismo naslednje vsebine: »Zelo me je razveselila ta vest, rad bi sam osebno prišel k vašemu zborovanju in Vas navdušeno pozdravil in spodbujal k složnemu, harmoničnemu, skupnemu delovanju v župi bratov Ipavcev v okviru Jugoslovenskega pevaškega saveza! Le ta naj se razprošira po celi naši državi Jugoslaviji v slogi in bratskem tekmovanju. Pozdravljam Vas torej pismeno in Vam kličem: Živela novoustanovljena župa bratov Ipavcev! Živelo bratsko, harmonično, skupno delovanje vseh pevske društev bivše mariborske oblasti! Živeli zborovalci! Slično navdušen je tudi brzojavni pozdrav, ki ga je poslal zborovalec dr. Svigelj, predsednik Hubadove pevske župe.

Žrtve morfija

Na Dunaju je nedavno skočil iz tretje-ga nadstropja na dvorišče 39-letni trgovec Ernst Weiss. Lažje poškodovanega so ga odpeljali v bolnico. Weiss je bil prejšnje čase bankir, pozneje pa se je posvetil literaturi. V literarnem svetu je sodeloval kot Ernst Weit. — Na Dunaju, v Berlinu in v Pragi je imel mnogo znancev. Nekaj let je minilo, odkar se je poročil s hčerko nekega dunajskega zdravnika Mijo Hasterlick. Žena pa se je spoprijateljila z nekim praškim pisateljem in to je dovedlo do ločitve zakona. Ga Mia Hasterlick je skočila iz okna, da bi se zadobila pa je le srednje težke po-

škodbe. Ta prizor je videl neki sprehalec, katerega je v zaprepačenosti zadela srčna kap in je bil na mestu mrtev. — Weissov zakon je bil razveljavljen, ga. Weiss pa se je poročila z industrijalcem dr. Julijem Koritschonerjem, ki je bil prej oženjen s Frido Frank, nekdanjo ženo Pavla Franka. Salon te gospe je bil znan radi svojih visokih literarnih in umetniških gostov. Ga. Frank je bila morfinistka in je umrla pred dvema leti, ker si je z brizgalko za morfij zastropila kri. Dr. Koritschoner se je navzel od strasti za morfijem in je v Carigradu v momentu duševne razdvojenosti izvršil samomor. Še pred svojo smrtjo pa je navadil svojo kasnejšo ženo, ločeno Weiss, na uživanje morfija. Temu klubu sta pripadali tudi Marija Orska in Mimi Kött, ki sta pravtako končali s samomorom. Ugotovili so, da sta bili obe težki morfinistki. Poslednja žrtev v te verigi je sedaj Ernst Weiss, ki leži v bolnici. Po teh številnih tragedijah se je ga. Mija Weiss vendarle zbal budočnosti in se popolnoma odpovedala strupu ter je posvetila vso pažnjo svojim otrokom.

Arktik — zemlja bodočnosti

Arktičnih krajev ne raziskujejo samo iz geografskih razlogov, nego tudi zato, ker so velike gospodarske važnosti in navsezadnje tudi ključ za obveščanje o vremenskih prilikah. Te so odvisne za zmerni pas severne polkrogle od severnega tečaja; vpliv arktika je namreč tako velik, da ga je ščititi celo v tropskih krajih. Vremenske napovedi s severnega tečaja so velike važnosti za gospodarstvo. Zato je ena izmed najvažnejših nalog polarnih raziskovalcev proučevanje meteoroloških prilik na severnem tečaju.

Med zemljami, ki v poslednjih letih tekmujejo z ekspedicijami v severne kraje, stojita na prvem mestu Rusija in Amerika. Rusi so sestavili celo posebno komisijo za raziskovanje polarnih krajev; uredili so institut za raziskovanje severa in postavili celo mrežo meteoroloških in radiopostaj od Nove zemlje do Wranglovega otoka. Orjaška ledolomilca »Krasin« in »Malygin«, cel oddelek polarnih letalcev in v poslednjem času zgrajeni ledolomilec »Georgije Sedov«, ki je lansko leta zasadi sovjetsko zastavo na Franc Jožefovi zemlji in tam uredil močno radio stanico, vse to predstavlja pomožna sredstva, s kakršnimi ne razpolaga nobena druga država.

Severni polarni kraji imajo vse polno prirodnih zakladov. Na večini otokov severno od Kanade so odkrili premog, ki nikakor ne zaostaja po kakovosti za onim iz zmernih pasov. Najdišča premoga na Spitzbergu bi zadostovala za stoletno uporabo premoga v Skandinaviji in vzhodni Evropi. Pa tudi petrolejski vrelci so bili najdeni v Arktiki. Na Aljaski ga začemajo Amerikanci že celo pridobivati. V arktiku pa so našli tudi večje količine zlata, srebra in platine; eksploatacija pa je bila radi neprimernih vremenskih prilik nemogoča. V severni Kanadi so zgradili Amerikanci vzdolž Hudsonovega zaliva železnico, ki naj bi služila eksploataciji bakrenih najdišč v večji meri, obenem pa bo lažje vzdrževati aeroplansko zvezo z najsevernejšimi deli zemlje.

Tudi flora polarnih krajev je zelo važna. Severno in južno od polarnega kroga se razprostirajo ogromni gozdovi, ki dajejo diven material za kurivo, zgradbe in papirno industrijo. Po sedanjem stanju poljedelske tehnike pa bi bilo mogoče gojiti na severu tudi razne vrste žita. Za časa trimesečnega poletja pa uspevajo celo nekatere rastline. Tudi na živalstvu so ti kraji silno bogati. Samo za arktično in subarktično Aljasko cenijo, da živi na njej okrog štiri milijone sobolov. Isto velja tudi za Sibirijo, ki lahko vzdržuje sto milijonov sobolov. Je pa še množica drugih živali.

Končno pa je arktik kakor ustvarjen za zračni promet. Tu se bodo v bodočnosti križale zračne poti med Evropo, Ameriko in Azijo.

Več ko en milijon izvodov časopisov ekspedira dnevno češkoslovaška poštna uprava. Lansko leto je glasom poštno-prometne statistike bilo ekspediranih skoro 400 milijonov izvodov, in sicer od domačih časopisov v notranjosti države 363 milijonov, v inozemstvu 2.660.000, inozemskih časopisov pa 20 in pol milijona. Zanimivo je, da je bilo v Jugoslavijo ekspediranih en milijon izvodov.

Sport

Lep uspeh mariborskega kolesarja.

V nedeljo se je vršila v Zagrebu kolesarska dirka na 200 km in sicer na dirkališču v Črnomeru. Startali so najboljši dirkači iz cele države. Prvi je došel na cilj član mariborskega »Peruna« gosp. Štefan Rožman. Drugi je bil Simonovič (Železničar, Zagreb), tretji Gregurati (Sokol, Zagreb).

SK Železničar v Bjelovaru

V nedeljo dne 6. tm. gostuje prvi moštvo SK Železničar v Bjelovaru: bo odigralo proti najkrajšemu prvaku SK Gradjanskemu prijateljsko tekmo.

ISSK Maribor:SK Rapid.

Jesenska derby tekma se bo vršila v torek dne 8. t. m. na Rapidovem trasišču.

Finale za juniorski pokal Ilirije.

Prva finalna tekma se bo vršila dne 6. septembra v Ljubljani, druga pa dne 8. septembra v Mariboru. Srečala se bosta ISSK Maribor I in SK Ilirija II.

Občni zbor Medklubskega odbora LNP se bo vršil v soboto dne 5. septembra v hotelu Orel.

ISSK Maribor, tenis odsek.

Člani se pozivajo, da se zanesljivo udeležijo sestanka, ki se vrši v sredo dne 3. t. m. v Ljudskem vrtu. Načelnik.

Motociklistična dirka,

ki jo priredi »Motoklub Maribor« dne 6. in 8. septembra, je vzbudila v vseh sportnih krogih največje zanimanje. Dospel je že več prijav iz inozemstva, med drugim tudi od bratov Hansa in Huberta Hubmann, najboljših vozačev Avstrije. Ravnotako je dospel prijava tudi od gosp. Franca Schmirmaula, ki velja za najboljšega vozača — v kategoriji 250 ccm. Nemški vozač Fric Behrendt bo dirkal z aparatom Delta Gnom 350 ccm. — Nadalje se pričakuje še prijava mojstra-dirkača Ceccionija s Korškega, kakor tudi naših tuzemskih najboljših dirkačev iz Ljubljane, Zagreba, Beograda, Osijeka itd. Ker poteče prijavni rok šele 3. septembra, se upravičeno pričakuje, da se bo število prominentnih vozačev, ki bodo pri dirki sodelovali, znatno povečalo. — Dirka bo organizirana po vzorcu inozemskih prireditelj in je radi tega pričakovati interesantnih in težkih borb, kakršnih Maribor še ni videl. Vsa pojasnila so interesantom na razpolago v tajništvu Motokluba Maribor, Gosposka ulica 37/I. gih severnih živali, ki bi se dale zelo dobro izkoristiti.

Lahkoatletski miting v Zagrebu.

V nedeljo se je vršil v Zagrebu lahkoatletski miting, ki ga je priredil Concordia ob priliki 20letnice. Na tekmovališču so startali tudi trije slovenski lahkoatleti. Stepišnik M. je dosegel v metu diska tretje mesto z 39.41 m, kar je nov slovenski rekord, dalje tretje mesto v metu kladiva s 35.49 m. V tej točki je zmagal Manajlovič (Concordia) s 40.51 m, kar je nov državni rekord. Izven konkurence je vrgel Južnoslovenc Gajič 46.80! V metu krogle se je plasiral na drugo mesto Zupančič (Ilirija) z rezultatom 11.88 m za Ambrožijem, ki je vrgel 13.17 m. Na istem mitingu je postavil Tučan (Hršk) nov državni rekord na 1500 m s 4:12.3.

Sokolstvo

Sokolsko društvo Tezno pri Mariboru

priredi v nedeljo, dne 6. septembra, oziroma v slučaju slabega vremena v nedeljo, dne 13. sept. ob 15. uri otvoritev svojega Tyrševega letnega telovadišča, združeno s prvim javnim telovadnim nastopom. Tezno pri Mariboru je izrazito industrijski kraj ter je tamkaj Sokol za naš narod tem večjega pomena, ker se nahaja v kraju samem in okolici še znaten preostanek predvojnih neslovenskih elementov. Mlado društvo si je z izredno pridnostjo ter vztrajnostjo uredilo svoje potom kredita nabavljeno letno telovadišče ter je opravljalo vse članstvo dolgo časa »kuluk«. Da bo to mlado društvo lahko vršilo sokolsko nalogo na tako važnem mestu z isto vneto naprejo, kot dosedaj, prosi okoliška bratska društva ter ostalo občinstvo, naj prvo prireditelj Sokola Tezno počasti po možnosti polnoštevilno s svojim obiskom. Telovadišče se nahaja tik šole na Teznu. Zdravo!

Dr. O. Humig.

Dva soseda

Povest iz preteklega stoletja.

Cestnik pa je zahteval tudi od svojih ljudi, da morajo govoriti z gospodo iz trga le nemški, ker to velja in vleče; jezil se je nad svojo ženo, kateri tuj jezik ni šel v glavo; če je kregal njen mož, zakaj ne pozdravi gospode v nemškem jeziku, se je odrezala nevoljno: »Govorim tako, kakor sem se narodila, vaših treparij pa ne razumem!«

Zato pa se je hči Rozika kaj trudila, da je mogla lebetati v tujem jeziku in imela je pri tem tudi poseben namen, češ, če zna nemški, dobi lažje boljšega ženina. Zato se je porogljivo ozirala po drugih dekletih, ki niso razumela nemškega jezika. Čestokrat je rekla tej ali oni tovarišici:

»Kaj zlobudraš ta okorni jezik, to je za pastirje tam na pašniku, nemški moraš znati, tedaj šele človek nekaj velja.«

Toda pogledimo za Roziko, kam tako hiti iz cerkve po cesti po trgu.

Njeni koraki so bili usmerjeni v bližnjo prodajalno k prijateljici Justiki, ki je imela prodajo tobaka ter je razpečevala razen raznovrstnega blaga tudi lep papir za pisma okrašena s cveticami, med katerimi je bilo naslikano od Amorjeve pušice ranjeno srce ali pa dvojje rok, ki sta se ovite s spominčicami tesno oprijemale v nerazrušljivo vez.

Justika je že čakala v svoji prodajalni na ljudi. Pred mašo so že prišli moški, ki so si kupili tobak, se potem postavili pred prodajalno na stopnicah ter kresali ob kamen, dokler se ni vžgala goba, katero so potlačili v pipo, da se je vnela natlačena zelenjava. Ko so še nekaterikrat potegnili sapo nase iz pipe, so začeli polagoma spuščati iz nje posamezne oblačke dima ter pri tem uživali vse rajske dobrote te oboževane rastline.

Zdajci nekaj prišumi — skozi odprta vrata je stopila Cestnikova Rozika, držeč v eni roki molitvenik, ovit z belim robcem, v katerega je bila vtkana z rdečo nitjo črka R. Z drugo pa si je popravljala ruto, kateri se je poznalo, da je iz čiste svile.

»O, dobro jutro Rozika, pa si ti danes prva,« pozdravi došlo Justina ter ji krepko stisne roko. »Kaj pa si danes tako razgreta?«

»Sem tudi lahko, saj vročina je neznosna in mudi se mi tudi, ker moram hitro domu.«

»Vendar ne bo taka sila,« meni Justika, »saj nimaš tako daleč.«

»Moram, moram, veš, popoldne pridejo tržani, malo godbe bo tudi in tako se moram poizuriti.«

Pri tem se je Rozika sladko nasmehljala, obenem pa pogledala z enim očesom skozi okno na cesto.

»Justika, imaš lep papir za pismo, moram pisati prijateljici v mesto, različne stvari mi mora naročiti.«

»Tako, takoj Rozika,« reče Justika postrežljivo ter položi pred svojo prijateljico v skatlijo celo zbirko najrazličnejših papirjev, »tu imaš na izbiro za prijateljico.«

Justika je posebno naglašala zadnjo besedo ter pogledala z rahlim nasmehom Roziki v oči, ki je hipoma zardela ter se sklonila nad papirji, da bi prikrila zadržano.

Med tem so prišli že drugi ljudje in izrazili svoje različne želje. Eden je hotel imeti kos mila, drugi svečo, tretji znamko, katero je morala Justika prilepiti na pismo, ker dotični ni znal, na kateri strani in kako se mora to zgoditi. Tako je šlo naprej, vsakemu je dala Justika prijazno besedo, četudi je kupil le malenkost.

Tako je bilo za Roziko kaj ugodno, da je nemoteno prebrala med papirji, pri tem se pa večkrat ozrla skozi okno. Zdarci se ji razjasni obraz, hlastno izbere zaželeno, vpraša Justiko za ceno, naglo plača in se že tudi poslovi.

»No, počakaj še nekaj časa, da se malo pomenive,

vedela bi ti še kaj povedati, kako se v trgu godi.«

»Nimam časa, draga, pridi popoldne k nam, moram hiteti.«

To rekši, se Rozika še enkrat nasmehlja, stisne Justiki roko, v tem pa že zgine pri vratih na ulico ter stopa z brzimi koraki doli po trgu.

Justika pogleda za trenutek za njo, a se hitro obrne in nasmeje sama pri sebi, na pol glasno govoreč:

»Tako, tako, sedaj vem za vzrok te naglice.«

In stregla je odjemalcem dalje, dokler se niso vsi razgubili na različne strani.

Justika je imela bistro oko in je uganila pravo.

Tam na voglu sosedove hiše je stal mladi davčni adjunkt Mirko Kodrič. Pisal se je seve Kodritsch, ker so bili tedaj taki časi.

Bil je zal človek v najlepših letih, visoke postave, bujnih las kostanjeve barve ter modrih oči. Lice je kazalo še vso svežost zdravega, veselega človeka. In če se je posmejal, je bil tako zvonk smeh, da je potegnil še drugega seboj in se je morala nazadnje smejeti vsa družba. Pa saj je bil tudi zabaven, znal je peti, da je bilo veselje ga poslušati, in brenkati na kitaro. S svojimi šaljivimi pesmicami je razvnel vse in spravil celo družbo v najboljšo razpoloženje.

Minulo je skoraj trideset let, odkar je bil dodeljen kot davčni adjunkt davkarji v trgu Humu. Spočetka je kazal nekoliko otožnosti po svojih gorah, med katerimi je zrasel ter deloval kot uradnik, a pozabil je kmalu, kajti vse ga je vzljubilo in kjer je bila kaka večja družba, je moral biti navzoč tudi Mirko Kodrič.

Zato pa ni čuda, da se je zanimal za lepega adjunkta posebno nežni Evin spol.

Kadar je tako stopal po trgu, zelenkast klobuk na glavi, pomaknjen nekoliko na stran, v roki pa vihteč črno palčico s srebrnim držajem, se je prikazala iz tega in onega okna nežna glavica, včasih že tudi katera bolj priletna.

Mirko Kodrič se je delal kakor bi nič ne videl, a njegov rahel smehljaj okoli usten je razodel, kako se upirajo v njega oči trških lepotic ter tudi drugih, katerim šegava narava ni prinesla toliko zaželenih darov.

Kakor drugi uradniki, je prišel tudi on v Cestnikovo gostilno, saj davkar Gorjan je zahajal z veseljem po uradnih urah v okolico in se rad pomudil tam, kjer Bog roko ven moli. Hodil pa ni rad sam in tako je naneslo, da ga je moral dostikrat spremljati adjunkt Kodrič.

Tako se je zgodilo, da je spoznal Roziko.

Marsikateri človek napravi s svojim obnašanjem na koga, ki ga še ne pozna, na prvi trenutek najbolj ugoden utis, a prepričati se more kmalu, da se je varal.

Tako je bilo tudi glede Rozike. Kdor jo je videl v Justikini trgovini, si je mislil, da je to prav dobro deklet, toda bilo je drugače.

Zavedala se je svoje lepote in svojega obnašanja, ki jo je odlikovalo od drugih deklet. Vedela je tudi, da je edina hči in ima pričakovati lepo premoženje.

Ni čuda, da je oni in drugi fant pogledal za njo ter se trudil, da si pridobi njeno naklonjenost. Toda vsak je odšel z dolгим nosom.

Rozika se je šalila s tem in onim, se mu tudi prijazno nasmehljala, tako, da se je marsikateri upal ziniti kako besedo o sreči, če bi mogel reči, da si je prisvojil njeno srce. A tedaj bi jo moral videti.

Osabno je dvignila glavo, ter pogledala dotičnega z izrazom, ki je dal jasno čutiti, češ, kako se upaš kaj takega misliti o meni, za te so druga dekleta — dobra, mene čaka kaj boljšega.

In tako je odšel marsikateri fant, v ušesih mu je še zvenel porogljiv nasmech prevzetne gostilničarjeve hčerke.

A zvedelo se je sčasoma, kako brije norca s kmet-skimi fanti. Zato so se je ogibali, ker so uvideli, da bi bil njih trud zastonj.

Le Dolnikov Tone je bil drugih misli, utepel si je v glavo, da ni nobene druge na svetu kakor edino le

Cestnikova Rozika in more postati le ž njo srečen.

Mogoče bi prišlo do tega, a zgoditi se je moralo drugače.

Vesela narava davčnega adjunkta, njegova lepa postava, še bolj pa njegova dobra služba so prevzele Roziko popolnoma. Kadar je prišel, postregla mu je z največjo pozornostjo, gledala je včasih že skozi okno, če prihaja in če ga je zagledala, je oblekla hitro drugo krilo, si pripela nov, bel predpasnik ter si vtaknila v skrbno spletene lase kolo cvetlico.

A kakor je bil Kodrič veseljak tako je bil tudi previden. Zavedal se je svoje prikupljive postave in da ga ženske obožavajo. A ravno to mu je dalo misliti. Bil je strogo vzgojen, pred očmi mu je stal resni očetov obraz, ki mu je vedno rekel: »Premisli dobro, kaj storiš, da se ne kesaš!«

In v duhu je slisal često mili glas svoje drage matere, ki je na smrtni postelji blagoslovila svojega sina ter rekla: »Mirko, ohrani čisto srce, to je tvoja največja sreča!«

Toda skušnjave so bile od začetka sveta in že prva dvojica v raju jim je podlegla. Ni čuda tedaj, da so se nastavljale tudi veselemu Kodriču in tudi on je bil prisiljen spustiti se z njimi v boj.

Adjunkt Kodrič je zahajal pogosto k Cestniku, kateremu je novi gost zelo ugajal, saj je bila njegova tiha želja, da se poroči njegova hči s kakim tržanom ali pa uradnikom.

Rozika je bila vedno vsa iz sebe, kadar je prišel Kodrič v očetovo gostilno. Njene oči so visele na njem, in dotikrat jo je morala mati poklicati, če se je zamislila, ko je ljubi gost odhajal. Govoril je z njo prijazno, jo prijel tudi za roko, ki mu jo je mirno pustila, da jo je gladi, saj je bila pri tem vsa srečna. Težko ji je bilo, če se je nahajal Kodrič v večji družbi in so ga oblegale trške gospodične kakor nočni metulji svetiljko. Tedaj se ji je krčilo srce in želela je, da bi jih odnesel vihar; bati se je morala, da ga ne omami katera krasotica in tega ne bi prenesla, izpraskala bi ji pri prvi priliki oči.

Zato pa je ugibala sem in tja, kako bi uredila, da se Kodrič jasno izrazi, kajti spoznala je, da tudi ona ni njemu nevšeč.

Že je minulo pol leta, odkar sta se poznala, toda nikdar se ni ponudila prilika, da bi si povedala to, kar je bilo obema pri srcu.

Mirko Kodrič je imel kot dobro vzgojen sin navedo, da je zahajal ob nedeljah in praznikih v cerkev. Najrajši je šel kakor drugi tržani v zakristijo, tam se ni opazilo, če je prišel kdo malo bolj pozno in je mogoče tudi odšel še pred zadnjim blagoslovom. Kodriču na čast bodi rečeno, da je prihajal točno in tudi šele zapustil cerkev, kadar je šel duhovnik od oltarja.

Cestnikova Rozika je imela svoj sedež v prvi klopi pri oltarju, odkoder se je videlo v zakristijo. Če je pre tu in tam izostala od božje službe, tako se je od tega časa, kar je videla tudi Kodriča v cerkvi, do cela poboljšala. Ni je bilo nedelje in tudi ne praznika, da bi ne prišla v božji hram.

Da se je pri tem vedno lepo oblekla, je razumljivo, saj je računala, da se s tem prikupi zalemu adjunkt.

Le prekratka je bila za njo božja služba; bila je nemirna, če je šla v cerkev, saj bo videla zopet njega, ki ga ljubi na tihem. Le prepogosto so se ji zgubile oči tja proti zakristiji, da ugotovi, če je že tam. Kedar pa ga je zagledala, ji je šnila rdečica v obraz in srce bilo ji je močnejše. Zgodilo se je pač, da njene misli niso bile zbrane in je raztrešeno gledala v molitvenik, zraven pa obračala oči proti zakristijskim vratam, kjer je stal adjunkt Kodrič. Pripetilo se je tudi, da sta se nela njuna pogleda za trenutek, a se zopet ravno tako hitro skrila z njimi kakor bi se bala, da bi eden drugega ne zasačil pri tem, kar je čutilo srce.

Po končani službi božji se je pač navadno zgodilo, da sta se šla adjunkt Kodrič in Rozika ter po prijaznem pozdravu spregovorila nekaj besed.

To se je ponavljalo že nekaj nedel.

A danes je bil posebno lep dan in zato je bilo tujo razpoloženje popolnoma drugačno.

Vzame se dva dijaka

na stanovanje in hrano. Naslov v upravi. 2495

Sprejemem abonente na dobro hrano,

dnevno Din 12.—. Frankopanova ul. 2. 2539

Oddam s 1. septembrom

stanovanje sobo in kuhinjo za Din 300.— mesečno v Cankarjevi ulici 5 v Studencih. Natančne informacije se dobijo v Gozdni ulici 55 v Pobrežju. 2537

Iščem stanovanje

za dijaka. Naslove do četrtka, pustiti v upravi »Večernika«. 2536

Opremljeno sobo

s posebnim vhodom takoj oddam. Vrbanova ul. 28, pritličje, desno. 2534

Sobo, mirno in čisto

z električno razsvetljavo oddam dve-ma solidnima gospodoma. Naslov v upravi »Večernika«. 2535

Ugledna rodbina

sprejme dijakino v popolno oskrbo. Klavir! Vprašati je na naslov: B. Guštin, Cankarjeva 24. 2513

Mlad, temnorjav dakel

se je zatekel v parku. Oddati ga je treba proti nagradi pri Kagerju, Vetrinjska ul. 30. 2541

Učenca

sprejme galanterijska trgovina Drago Rosina, Vetrinjska ul. 26. 2490

Dijaka višješolca

sprejemem na stanovanje in hrano. — Stanovanje prvovrstno: kopalnica, gla-sovir, centralna kurjava. Naslov v upravi »Večernika«. 2533

Brivskega pomočnika,

starejšo moč, dobrega delavca, sprejemem takoj ali po dogovoru v stalno službo. Istotam se sprejme učenec. — Oferte na Fr. Novak, Aleksandrova cesta 22. 2522

Atelje za perilo Rupnik,

Slovenska ulica 20 prevzame: Popravila nogavic, ažuriranje, entlanje, predtiskanje. 2500

Rahlene avto in moto gumi plašče

kupuje v vsaki količini mehanična delavnica Justin Gustinčič, Tattenbachova ul. 14. 1566

Šolske potrebščine

aktovke

otroški nahrbtniki

otroške nogavice

otroški čevlji

po zelo ugodnih cenah v

galanterijski trgovini

Drago Rosina

Vetrinjska ulica 26

Pozor!

Centenemu občinstvu naznanjam, da sem znižal cene prvovrstnemu pristnemu dalmatinskemu vinu.

črno, belo in opolo vse po 10 Din liter

Za obilen obisk se priporoča lastnik gostilne „Pri stari pošti“ in gostilne „Evropa“, nasproti glavnega kolodvora.

Franjo Čelar